d. Dep. art. 13 K. O.: Di. L. G. Goris, A. Brummelkamp, oud-Koekkoek.

e. Dep. art. 49 K.O.: Di. J. A. Goedbloed, A. Brummelkamp, A. J. Mulder, J. Bosch, W. Bosch.

f. Prov. Quaestor: Ds. W. Bosch.

g. Archiefbewarende Kerk: 's Hertogenbosch.

h. Dep. voor Evangelisatiearbeid:

Classis Almkerk: Ds. W. Bosch, Ds. J. A. Goedbloed, oud. A. Oost.

Classis 's Bosch: Ds. J. C. Aalders, Ds. A. Brummelkamp, oud. H. Both.

Classis Klundert: Ds. L. G. Goris, Ds. A. J. Mulder, oud. L. J. Schalekamp.

9. De kosten worden verrekend.

10. De volgende Part. Synode zal in de eerste helft van Juni 1910 door de Kerk van 's-Hertogenbosch worden saamgeroepen.

11. De korte Notulen worden gelezen.

12. De praeses spreekt een afscheidswoord. De assesor dankt den praeses voor zijne uitnemende leiding. De vergadering wordt gesloten nadat Ps. 100 : 4 is gezongen en Ds. J. H. Donner in dankgebed is voorgegaan.

Op last der Synode:
T. HOEKSTRA, *ac scriba.*

Buitenland.

Noord-Amerika. Carnegie's schenkingen.

Men heeft berekend, dat de multo-millionair Carnegie vorstelijke schenkingen heeft gedaan tot een bedrag van 62 millioen dollars. Hij is vooral wereldbekend geworden door het geven van bibliotheken. Er zijn tegenwoordig 1800 boekerijen die den naam van Carnegie dragen. Men vindt ze in de Vereenigde Staten van Noord-Amerika, Canada, Engeland, Ierland, Schotland, Nieuw-Zeeland, Australië, Zuid-Afrika. Waarom hij zoo in 't bijzonder zich er op toelegt om bibliotheken in het leven te roepen, zal men wellicht vragen. Carnegie antwoordt hierop, dat hij dit deed, omdat een bibliotheek niet iets geeft voor niets. Wie door een bibliotheek gebaat zal worden, moet zelf medewerken. Wie niet leest en studeert, heeft aan een bibliotheek niets. Niets voor niets is de wet, die voor eene bibliotheek geldt. Help u zelven is de regel, wiens toepassing door een boekerij bevorderd wordt.

Aan de stad New-York schonk hij acht en zeventig gebouwen voor bibliotheken. In het geheel gaf hij 130 millioen guldens uit voor het stichten van bibliotheken.

Met de (Amerikaansche) *Wachter* vragen wij, „hoe een man in het tijdsbestek van een kort menschenleven, zulk een enorm kapitaal kon bijeen brengen. Bijna 155 millioen guldens wegschenken en dan nog millioenen bij millioenen overhouden. Voorwaar de sociale toestanden, welke zoo iets mogelijk maken, kunnen wij ons niet indenken als normaal. Toonen gouds het eigendom van één man, en naast hem de arme werkman in zijn dienst, die niet genoeg verdient om in de behoeften van zich en zijn gezin te voorzien! Is het wonder, dat de onafzienbare schare werklieden, die van de hand in den tand leven, luide hun ongenoegen verkondigen over zulke toestanden? Die groote gaven in den vorm van bewaarplaatsen voor boeken, prikkelen in menig geval tot opstand. Want velen roepen: „Wij hebben geen behoefte aan boeken, maar aan brood". Gelukkig hij wie het alles kan overgeven Hem die rechtvaardiglijk oordeelt, en die geleerd heeft door Gods genade meer te hechten aan de gunst Godes dan aan de rijkdommen dezer wereld".

Gemengd Nieuws.

Op de nieuwe centstukken die in Philadelphia geslagen worden, zal niet alleen de beeldenaar van Abraham Lincoln verschijnen, doch ook het opschrift: »Wij vertrouwen op God.« Tot hiertoe hebben deze muntstukken in de Ver. Staten alleen het hoofd van de vrijheid en den arend gedragen. De nieuwe president Taft heeft last gegeven, dat het opschrift »Wij vertrouwen op God« er op zou verschijnen.

In 1799 werd de *Church Missionary Society* in Engeland gesticht. Op de jongste jaarvergadering dier vereeniging werd medegedeeld, dat in 1908 voor de zending meer dan 5 millioen guldens ontvangen werd. Met het oog op de krachtige deuren die in China, Japan, Indië enz. geopend zijn, werd uitgesproken, dat hoewel vele jongelieden zich op de Engelsche universiteiten voorbereiden om op het zendingsveld te gaan arbeiden, de levende krachten die er noodig zijn om het onmetelijk groot terrein te bearbeiden, beginnen te ontbreken.

Het Britsch en Buitenlandsch Bijbelgenootschap hield mede te Londen zijn vergadering, de 105de. Het genootschap gaf in 413 talen overzettingen van den Bijbel of van gedeelten daarvan uit.

Het genootschap had een inkomst van ongeveer drie millioen guldens en verbreidde bijna zes millioen Bijbels of gedeelten van den Bijbel.

WINCKEL.

Voor Kinderen.

EEN TWEEDE DE RUYTER.

XI. *(Slot.)*

DE BESLISSING.

Op het dek van zijn schip, de „Frederikshald" stond de Deensche kapitein Ployert. De zon was opgegaan, de heerlijke zomerzon, over een tooneel van verwoesting. De kapitein wierp zijn blikken bezorgd over al het gewoel om hem heen. Hoe lang zou 't nog duren?

Eensklaps bespeurt hij, dat van zijn schip niet meer geschoten wordt. Tegelijk ziet hij zijn opperkonstabel die op hem toetreedt.

„Waarom schiet ge niet meer?" vraagt Ployert verwonderd.

„Kapitein", luidt het antwoord, „het geeft toch niets. We zijn allen doodop; niemand kan zich bijna meer roeren. Daarbij zit thans de laatste bom in het kanon. Moet ik nog afvuren?"

„De laatste bom!" riep de kapitein. „Kom mee en geef mij de lont. Het laatste schot wil ik dan zelf doen."

Hij liep naar het hem aangewezen kanon, en greep de brandende lont, die destijds noodig was om het vuur bij het buskruit te brengen. Verbaasd slepen de manschappen, hoe moe zij ook zijn, zich naderbij om te zien wat er gebeurt.

De kapitein doet zijn werk. Een slag volgt, dan een oogenblik stilte.

Plotseling hoort men een halfluide kreet, en aller oogen richten zich naar Karlsteen.

Een dikke rookzuil stijgt uit de benarde Zweedsche vesting op. Wat kan er geschied zijn?

't Antwoord zou komen. Een knal „alsof hemel en aarde bersten" volgt. Een hagel van steenen en stukken ijzer vliegt hoog in de lucht, en slaat met gedruis weer neer op het laag gelegen land.

Thans begrijpt ieder op de „Frederikshald" wat er heeft plaats gevonden; de laatste bom, door kapitein Ployert geworpen, heeft den kruittoren van Karlsteen getroffen.

De vesting kan zich dan ook niet meer verdedigen, de toestand daarbinnen is schrikkelijk. Alles is voor de Zweden verloren.

Eenige oogenblikken later laat Dankwarth de witte vlag hijschen. De bevelhebber heeft zich verdedigd zoolang hij kon. Thans is het niet meer mogelijk. Overal liggen de dooden en kermen de gewonden. De magazijnen zijn stuk geschoten en branden hier en daar. Muren zijn gespleten en waggelen. Overal verwoesting en vernieling.

De vroege morgen had de beslissing gebracht, na een nacht die ontzettend was geweest Thans zwijgt ook het Deensche geschut van vloot en batterij. De afgematte manschapgen kunnen de noodige rust nemen en zij haasten zich het te doen.

Een zes of zeven uur was 't hun vergund. Daarna raakte weer alles in beweging.

Tordenskiold stelde zich aan het hoofd van een sterke afdeeling zijner maatschappen, en trok, door zijn officieren omgeven, thans als overwinnaar naar Karlsteen dat hij zoo kort geleden langs hetzelfde bergpad als visscher had bezocht. Hij had zijn oogen goed gebruikt. Deze dag bewees het.

't Was drie uur in den namiddag van 24 Juli 1719, toen de Denen zegevierend de vesting binnentrokken, die dusver voor onneembaar gold, doch voor Tordenskiold de poorten had moeten openen. Wat men daarbinnen te aanschouwen kreeg was één tooneel van jammer en ellende. Het gekrijt en gekerm der gewonden vermengden zich met de jubelkreten der Denen. „Doch het jammergeschrei der beklagenswaarden kon toch het zegegejuich der overwinnaars niet overstemmen".

Zoo gaat het in den oorlog; zoo bekampen elkaar ten doode christenvolken, zelfs die het Woord des Heeren kennen, en eenerlei zijn in belijdenis. Gode zij dank, dat de tijd komt waarin de volken „geen oorlog meer zullen leveren" en men de zwaarden zal slaan tot spaden, de spiesen tot sikkelen." Maar dan zijn ook „de Koninkrijken der aarde geworden onzes Gods en Zijns Christus."

* * *

Een paar dagen later bespeurden de Denen, die Marstrand bezet hielden, de nadering eener kleine vloot. Tegelijk kregen zij bericht, dat hun koning Fredirick zich daarop bevond en naderde. 't Leed ook niet lang of het Koninklijk fregat „Pommern" wierp in de haven van Marstrand het anker.

Zooals we vroeger zagen was de Koning aan het hoofd van een leger uit Noorwegen opgerukt om Karlsteen, de Zweedsche sterkte, van de landrijde aan te vallen. Doch het bericht van de onverwachte, schitterende zegepraal der Denen bij Marstrand had den koning bereikt, die daarop zich gehaast had scheep te gaan om zijn dapperen te bezoeken. Het doel van zijn krijgstocht was nu toch bereikt.

„Een heerlijke dag" was het, zoo meldt de geschiedschrijver," toen de Koning de haven binnenliep. Heerlijk kon hier in dubbelen zin zijn bedoeld, althans voor de Denen.

Zoodra de „Pommern" stil in de haven lag, begaf Tordenskiold zich aan boord, omgeven van heel zijn staf van officieren. Koning Frederik ging hem te gemoet.

„Ik heb de eer", zoo sprak de vlootvoogd, „Uw Majesteit mijn nederigen groet te brengen, in de haven van Marstrand.

„Gaarne had ik er nog bij de sleutels van stad en vesting die van Gothenburg en Ny-Elfsborg gevoegd, maar dat mocht mij dusver niet gelukken."

Diep geroerd omarmde Frederik IV zijn trouwen wakkeren dienaar, en benoemde hem tot loon zijner dapperheid tot admiraal.

Nog slechts dertig jaar was Wessel oud, toen hij dezen hoogsten rang bij de Deensche zeemacht bereikte.

Een verrassing had Tordenskiold zijn vorst willen bereiden; 't was hem boven alle verwachting gelukt.

Hiermee nemen we afscheid van hem. 't Was ons niet te doen heel zijn leven hier te schetsen. Wezen we in den aanvang op de overeenkomst in zoo velerlei, tusschen hem en onzen Michiel Adriaanszoon de Ruyter, jammer genoeg zijn we in 't onzekere òf Wessel ook als De Ruyter een godvreezend man was. Het gebeurde bij Marstrand en Karlsteen moet hem, dunkt mij, overtuigd hebben, dat de overwinning ten slotte niet afhangt van der menschen dapperheid en schrandetheid, maar van Gods bestier. Dat de laatste bom juist den kruittoren des vijands zou treffen kon niemand voorzien.

Want het blijft waar wat we zingen in Ps. 33 : 8:

't Is God aan tijd noch plaats verbonden
Wiens toezicht over alles gaat;
Die 't harte vormt, en kan doorgronden;
Die aller werken gadeslaat.
Schilden, bogen, dolken, dapper' oorlogsvolken,
Wijsheid moed noch kracht,
Kunnen ooit in 't strijden, eenig vorst bevrijden
Zonder 's Heeren macht.

CORRESPONDENTIE.

O. te G. Zeer geschikte boeken om onze Oost en de Zending aldaar te leeren kennen zijn: *J. Nijland.* Schetsen uit Insulinde, *F. Lion Cachet,* Een jaar op reis, enz., en voorts het groote werk van *C. S. Coolsma,* over de drie jongste Zendingseeuwen.

HOOGENBIRK.

Gereformeerde gezindheid.

Gereformeerde Kerken.

BEROEPEN: De Bilt, J. Schoonhoven, te Scherpenzeel.

AANGENOMEN: Doetinchem, A. Doornbos, theol. cand. te Zoutkamp.

BEDANKT: Ierseke, F. H. Boersma, te Wirdum. — Vijfhuizen, J. Brinkman, te Beilen. — Heinkenszand, J. C. Brussaard, cand. te Dordrecht.

Nederlandsch Hervormde Kerk.

BEROEPEN: Hellevoetsluis, J. Buenk, te Maassluis. — Venhuizen, D. E. W. van Weel, te Nieuw Helvoet. — Haarlem, Dr. J. Lammerts van Bueren, te Amsterdam. — Thesinge (toez.), T. Leendertz, cand. te Coevorden. — Ter Aa, F. Kijftenbelt, te Wilnis.

AANGENOMEN: Rhenoy en Gellicum, A. de Kat Angelino, cand. te Deil (Geld.). — Oldehove, G. de Boer, cand. te Appingedam. — Schoorl c.a., J. C. A. Fetter, cand. te Waalwijk.

BEDANKT: Dordrecht, J. A. van Leeuwen, te Bloemendaal. — Bellingwolde, J. Buiskool, te Dronrijp. — Kamperveen (toez.), F. F. J. van de Plassche, te Jaarsveld. — Haarlem, Dr. J. Lammerts van Bueren, te Amsterdam. — Donkerbroek, G. de Boer, cand. te Appingedam.

Onder vriendelijke dankbetuiging aan zoovele geabonneerden die ons de verschuldigde abonnementsgelden over het afgeloopen kwartaal reeds toezonden, nemen wij de vrijheid, hen, die dit nog niet deden, beleefd te verzoeken zulks alsnog **uiterlijk den 20sten dezer** *te doen en hun postwissel te adresseeren aan*

De Administratie van „De Heraut", Amsterdam.

De abonnementsprijs van De Heraut *is* **f 1.20** *per kwartaal.*

Na ontvangst van den postwissel wordt den afzender daarvan bericht gezonden.

DE ADMINISTRATIE.

Amsterdam, Juli 1909.

Advertentiën.

GETROUWD (bij volmacht):
C. DE BREIJ
EN
MARIE HONDIUS,
Canada de Gomez, Argentinië. | *Middelburg,* 14 Juli 1909,
die, ook namens wederzijdsche familie, vriendelijk dank zeggen voor de belangstelling bij hun huwelijk ondervonden.

Heden overleed tot onze diepe droefheid, onze geliefde Vader, Behuwd-, Groot- en Overgrootvader, de Weledele Heer
JOHANNES DAVID BICKEL,
Weduwnaar van MEVROUW ELSJE OONK, eerder Weduwnaar van MEVROUW BARTHA V. D. KWAST,
in den ouderdom van bijna 85 jaren.
Uit aller naam:
J. D. BICKEL Jr.
Watergraafsmeer, 10 Juli 1909.
Breedeweg 44.

Voor de vele bewijzen van deelneming, ondervonden bij het overlijden van onze geliefde Moeder en Behuwdmoeder, Mejuffrouw de Wed. A. STOKER—REMMELTS, betuigen wij onzen dank.
L. STOKER.
J. M. STOKER.
J. STOKER.
J. M. STOKER—HUMMELEN.
M. BERTRAM—STOKER.
P. P. BERTRAM.
H. G. HUMMELEN—STOKER.
G. F. HUMMELEN.
Assen, 10 Juli 1909.

L. G. WEISZ & Co.,
Commissionairs in Effecten,
WESTERMARKT No. 21
AMSTERDAM.

Voor den meestbiedende **TE KOOP aangeboden:** Het volledig
College Dictaat van Dr. A. KUYPER,
gebonden in 8 stevige, half leeren banden, met afzonderlijk deel: **Inhoudsopgave der Loci,** Brieven onder lett. B Bureau v. d. blad.

MAARSCHALKERWEERD EN ZOON
in KERKORGELS. Zuilenstraat 14, Utrecht.

Stichtsche Wijnhandel.
ZEIST.
(Uitsluitend)
Avondmaalswijn.

LEVENSVERZEKERING
de Nederlanden van 1845
BRAND- INBRAAK VERZEKERING
DEN HAAG (vroeger Zutphen). Directie HENNY.
KAPITAAL . . . . . f 4.000.000.00
RESERVEFONDS ruim . . . f 3.235.000.00

Wed. P. VAN EIJK & ZONEN
Hoofdkantoor: AMSTERDAM, Damrak 60.
Bijkantoren: AMSTERDAM, Dam 13-15-17.
HILVERSUM, Langestraat 65.
HAARLEM, Kruisweg 69.
ROTTERDAM, Zuidblaak 62, bij het Postkantoor.
DORDRECHT, Wolwevershaven 23.

Belasten zich met de uitvoering van EFFECTENORDERS.
Nemen en **geven** GELDEN op PROLONGATIE.
Sluiten BELEENINGEN.
Ontvangen GELDEN à DEPOSITO tegen dagelijks vast te stellen rentekoers.
Wisselen VREEMDE BANKNOTEN en MUNTSPECIEN.

Groningsche Hypotheekbank voor Nederland.
Gevestigd te GRONINGEN.
Telephoon Intercommunaal No. 674.
Maatschappelijk Kapitaal f 1,000,000.
Uitstaand bedrag aan Hypotheken op 31 December 1908, f 2.556.762.50,
aan Pandbrieven f 2.512.950.—.
Commissarissen: PROF. MR. D. P. D. FABIUS, J. H. DE WAAL MALEFIJT, A. W. SCHIPPERS, JHR. H. A. WTTEWAALL VAN STOETWEGEN, H. LUIKING, MR. P. DIELEMAN, E. G. WENTINK.
Raad van Toezicht: JOHS. TERPSTRA, MR. H. VAN DER VEGTE, M. UBBENS.
Geeft uit 4 pCt. Pandbrieven,
koers 99 %, in stukken van f 1000.—, f 500.—, f 100.— en f 50.—, verkrijgbaar ten kantore der Bank, bij alle Agenten en Effectenhandelaren. Inlichtingen geven te *Amsterdam* de H.H.: G. WEISZ & Co. Westermarkt 21 en RADIUS en DANE, Prinsengracht 638, te *Rotterdam* de heer H. DANE, Haringvliet 49.
De Directie:
M. BROUWER Mr. W. SWITTERS, F. J. BOLT.

Uitgave J. H. KOK, Kampen
Heden verscheen:
Johannes Calvijn
DOOR
Dr. H. BAVINCK.
Royaal formaat. Prijs f 0.30.
Met portret naar de schilderij in de Bibliotheek te Genève.
Bij den uitgever **N. ROT** te **Apeldoorn** is verschenen:
De eerste en de tweede Opstanding
door Dr. A. H. BURTON.
Prijs: 10 cts.
Bij getallen tegen verminderden prijs.

In plaats van f 29, voor f 13.50.
Een **Statenbijbel,** met 40 prachtige platen en 5 kaarten, volledige kantteekeningen, duidelijke druk, op best papier, in de thans gangbare taal overgebracht door **Dr. A. KUYPER, Dr BAVINCK** en **Dr. RUTGERS.** Gebonden in soliden, prachtigen band, met gouden rug en plattitel, fonkelnieuw, waarvan de prijs bij uitgaaf f 29.— is, te koop aangeboden voor **f 13,50,** en dezelfde Bijbel, met volledige 8 zware koperen hoeken en 2 sloten voor f 18.75. Verzending franco in kistje. Betaling na ontvangst **en niet naar genoegen kan franco teruggezonden worden.**
Nog enkele exemplaren voor *Heraut* lezers verkrijgbaar. Aanvraag, motto „Bijbel", bureau *De Heraut, Amsterdam.*

Inplaats van f 18.-
voor f 9.75.
Calvijn's jeugd.
Calvijn in het strijdperk.
Calvijn en Genève.
Beschreven door **E. DOUMERQUE.**
Hoogleeraar te Montauban,
vertaald door W. F. A. WINCKEL.
3 flinke boekdeelen, prachtige uitgaaf met platen, gebonden in 3 prachtige linnen stempelbanden, kostten f 18.— en worden thans voor f 9.75 franco toegezonden door
J. WRISTERS, Boekh.
Minrebroederstraat, *Utrecht.*

Vrije Universiteit.
In dank ontvangen:
Voor de Vereeniging:
Aan Contributiën:
door den heer G. de Lugt te Scheveningen f 50; door Ds. J. A. v. d. Sluis te Varseveld f 2.50.
Aan Collecten (voor de Theol. faculteit):
van de Geref. Kerk te Gaastmeer f 3.82;
van de Geref. Kerk te Overtoom f 45.26 en f 33.91 samen f 79.17; te Wageningen f 4.87½ en f 6.98½ samen f 11.86; te Boskoop f 19.64; te Hazerswoude f 15.12½; te Hillegom f 13.17; te Katwijk a/Zee f 15; te Koudekerk f 12.55; te Leiden f 47.45; te Leiderdorp f 25.54; te Noordwijk a/Zee f 18; te Rijnsburg f 22; te Voorschoten f 10.61½; te Sassenheim f 19.28; te Katwijk a/d R. f 11.46½ + f 2.50 nagift f 13.96½; te Baarn f 24.66½ en f 26.50 samen f 51.16½; te Amersfoort A f 34.06½; te dito B f 15.96; te Bunschoten A f 20.72; te dito B f 23.10½; te N.-Loosdrecht f 4.12; te O.-Loosdrecht f 5.50; te Maartensdijk f 2.80; te Renswoude f 2; te Scherpenzeel f 7.45½; te Soest f 6.70; te Veenendaal f 12.30; te Westbroek f 6.74.
Voor de Medische faculteit:
(Contributien) door den heer G. Gorman te Barendrecht f 74.30.
(Schenkingen): door den heer C. F. Hummelen gevonden in de collecte te Assen f 1.
Voor het Studiefonds:
door Prof. Dr. J. Woltjer halfjaarlijksche praebende f 39.50.
H. W. VAN MARLE Jr.,
Penningmeester.
Amsterdam, Keizersgracht 162.

Schoolboeken - Studieboeken.
M.U.L.O. - H.B.S. - Gymnasia - Handelsonderwijs.
Prospecti wordt op aanvrage toegezonden. Gunstige conditiën.
Boekhandel W. TEN HAVE,
Telefoon 4066. - voorheen HÖVEKER'S BOEKHANDEL. - Telefoon 4066.
Kalverstraat 154, bij het Spui, Amsterdam.

LUXETTE, NIEUWSTE BRILLEN,
voor veraf en lezen te zamen.
Uitsluitend bij:
DIRK HÜTTER, Opticien,
Tel. 8829. :: 12 Taksteeg 12, Amsterdam.

CHRISTELIJKE POLITIEK

VIII.

INHOUD:

a. **Verkrummeling van kracht - De „Broederlijke Liefde" - Broedertwist - Bestaande orde van zaken.**
(Overdrukken uit *De Standaard.*)

b. **De politiek van het Kabinet.**
(Uit de Memorie van Antwoord op Hoofdstuk I der Staatsbegrooting 1908)

c. **Rede van Minister HEEMSKERK** in de Kamerzitting van 20 November 1908.

d. **Rede van Jhr. Mr. A. F. de SAVORNIN LOHMAN** in de Kamerzitting van 19 November 1908.

Prijs per ex. f 0.25; 10 ex. f 2.—;
25 ex. f 3.75; 50 ex. f 5.—;
100 en meer ex. ad 7½ cent per stuk.

Verkrijgbaar bij:
AMSTERDAM. **W. KIRCHNER, *Uitgever.***

Boek- en Courantdrukkerij:
vh ROELOF KNÜBEL & BAKKER,
Amsterdam.